

RYCHLÝ ÚTĚK

ONDŘEJ HAVELKA

Stopem napříč válčícím Súdánem

Díl pátý

Cestou do Chartúmu dostali Ondra s Mišou tolik pozvánek na čaj a kávu, že zatím jediné nebezpečí, kterému čelili, byla otrava kofeinem. Ondra by se jistě rád stal prvním mučedníkem kávy, ale zatím nezatoužil složit své kosti do písků Súdánu. V Chartúmu je začali sledovat verbíři Talibánu a brzy jim bylo jasné, že musí rychle zmizet.

Vracíme se na pokoj, když nás na recepci zastavuje majitel ubytovny. Vysvětluje nám, že se tady na nás vyptávali nějakí lidé a chtěli se podívat do našeho pokoje. Řekl jim, že nemá klíče, protože jsme si je odnesli, ale příště už je bude muset pustit. Má z nich strach a nechce dopustit, aby se stalo něco jemu nebo jeho rodině. Prosí nás, abychom se ubytovali jinde. Chápeme to. Okamžitě balíme batohy, a když už jsme sbleni, jedeme stopem rovnou na vlakové nádraží, které je poměrně daleko od centra. Poslední auto, které jsme před nádražím stopli, řídí sympatický třicátník Mahmoud. Je to architekt, navrhoval několik budov v Chartúmu a v Omdurmanu. Vyprávíme mu ve zkratce naši cestu Afrikou. Mahmoud se diví, že jsme ještě živí, a důrazně nám doporučuje, abychom pokračovali vlakem a rychle se dostali do Egypta. Dokonce žádá, abychom mu to slíbili. Nakonec si na to podáváme ruku, a jak později zjišťujeme, podání ruky

v Súdánu hodně znamená. Je to jako uzavření smlouvy, přičemž její porušení je nemyslitelné.

Útěk

Přijíždíme na nádraží. Je to poměrně záporná budova se spoustou lidí. Mahmoud jde s námi, aby zjistil, jak je to s odjezdem vlaku.

Dlouze diskutuje s jedním z vojáků u okénka, kde asi prodávají jízdenky. To je ale zavřené. Chvilí to vypadá, že se hádají, ale nakonec si podávají ruku.

„Vlak odjíždí zítra ráno, ale je už plný. Další jízdenky nejsou. Ten muž v uniformě se jmenuje Ibrahim. Zaručil se mi, že vás do vlaku dostane. Hodně štěstí a opatrujte se,“ sděluje nám Mahmoud.

„Díky, ale...“ snažím se odpovědět, nicméně Mahmoud mě přerušuje zvednutím ruky.

„Věřte mi, že pro vás v Chartúmu není bezpečno. Musíte odjet,“ ukončil Mahmoud.

Súdánská škola tolerance

Tiskneme si ruce a Mahmoud odchází. Mezitím k nám přišel Ibrahim. Představuje se nám a odvádí nás do místnosti, kde můžeme přespát. Vlak pojede v šest hodin ráno. Jak to, že se o nás ti lidé tak starají? Jinde v Africe si dělali starosti s tím, jak nás nejlépe okrást nebo alespoň ošidit, ale tady je všechno naopak. Celou noc přemýšlím o toleranci, která jinde v Africe tolik chybí. Že právě v Súdánu, kde zuří dvě naprosto šílené války, potkám tolik lidí, kteří mě inspirují v myšlení o toleranci, je další z nesčetných překvapení, která tato země přináší. Často se v naší kultuře setkáváme s tolerancí jednostrannou. Sám ji nazývám tolerancí prvního stupně. Člověk druhého vyslechne, ovšem předem si o druhém myslí své (často jej hodnotí podle sebe) a vlastně jej neposlouchá. Druhým stupněm bych označil vyslechnutí druhého bez předem hotových odpovědí. Vyslechnutí s názorem, to jistě, ovšem s ochotou svůj názor pozměnit, pokud k tomu bude rozumný důvod. Opravdová tolerance, která lidi sblíží, má podle mého názoru minimálně tři stupně: za prvé neodsoudit druhého podle vnějších znaků a zastavit se, za druhé vyslechnout jeho názory bez předem hotových odpovědí a za třetí přijmout jeho jinakost, možná přehodnotit vlastní pohled na druhého nebo na jeho názor, ale bez ztráty vlastní identity. Vlastní identita je podstatná pro skutečný vztah. Tolerancí identitu nemáme ztrácet, ale pěstovat, obohacovat, zušlechťovat... I to podle mého názoru říká Súdán, v médiích prezentovaný jako země, která slovo tolerance vůbec nemá ve svém slovníku.

Foto: Mark Fischer - wikipedia.org; Ondra Havelka

Pokračování příště

VODA

DOMINIK RUBÁŠ

Foto: Adnan, angim, robert - Adobe stock

Voda... V poslední době stále aktuálnější téma. Sucha minulých let i sucha současná nám její důležitost opakovaně připomínají. Kde se vůbec voda bere, kolik jí na Zemi je, jaké jsou její zásoby na našem území či kolik vody lidé spotřebují v běžném životě?

Odpovědi na tyto otázky a spoustu dalších zajímavostí se dozvíme v **OKÉNKU DO HYDROLOGIE**, které se nám otevírá po okénkách do meteorologie a geologie a bude nás v dalších číslech Tarsicia doprovázet. Pevně věřím, že si poté začneme vody ještě více vážit. A více děkovat za ten

obrovský Boží dar, neboť bez vody skutečně není života.

Na úvod si alespoň vysvětlíme pojmy „hydrologie“ a „hydrosféra“. Hydrologie je věda, zabývající se hydrosférou, přičemž pojem hydrosféra označuje veškerou vodní hmotu ve skupenství kapalném, pevném i plynném, která se vyskytuje na zemském povrchu, pod ním a v zemské atmosféře. Nejedná se tedy pouze o kapalnou vodu na povrchu, ale do hydrosféry patří např. i ledové krystaly zamrzlé v půdě, polární ledovce či neviditelná vodní pára v atmosféře.

V příštím okénku si podrobněji popíšeme zásoby vody na naší planetě.

2ND SERVIS

OTEČ MAREK MÍŠKOVSKÝ

Postavil se na podání. Soustředěně poklepal míčkem o zem, ladným pohybem nadhodil míček, současně se rozmáchl a s prudkým výdechem se celou vahou celého těla opřel do podání. Ozval se typický svist rakety a s úderem (rychlostí dobře přes 150 km/h) míček poslal k základní čáře na polovině soupeře. Bohužel do autu, na což nebylo třeba ani ostřížního oka. Následuje „2nd servis“ – druhé podání. To už hraje více na jistotu. Razance úderu (a i rychlost) je menší, nechce udělat dvojchybu, aby nepřišel o „fiftýn“.

Jako v životě. Jsme pozváni na svatbu. Vše je (více či méně) ve velkém stylu, přípravě se věnuje hodně energie (a také peněz), aby to byl den „D“, jedinečný, aby se na něj dlouho vzpomínalo (místo, doprava, oblečení, pohoštění, nějaké překvapení...). Napětí při obřadu jako před podáním. Potom bouchne šampaňské a přejeme novomanželům vše nejlepší, hodně štěstí, lásky a zdraví (někde/někdy i dětí), a ať jim to dlouho vydrží (někde/někdy i „až do smrti“).

Často – a bohužel hodně často – vidíme kolem sebe i „druhá podání“. Poté, co první vztah – manželství – skončilo mimo hřiště v autu, postaví se hráč/hráči (a vlastně protihráči) znovu za základní čáru a připravuje se nová hra, 2nd servis v jiné sestavě. Druhé podání (svatba) se hraje už bez velké okázalosti, více na jistotu. Už není mladická razance..., nechce udělat dvojchybu, aby nepřišel o „fiftýn“.

Je to tak správné? Jsme zvyklí hrát hry, soupeřit, vyhrávat, ale i prohrávat – vždyť jde o hru – a znovu stavět figurky na šachovnici a zase začínat a opakovanou hrou se učit, získávat zkušenosti. Podobně pak vnímáme a prožíváme vztahy. Když nás někdo omrzí či naštvě, prostě ho na fb odstraníme z našich přátel a začneme v jiné skupině s jinými přáteli. Tak proč se v nějakém vztahu trápit? Uznejme svou chybu, poučme se a začneme znovu.

Co je na druhém manželství špatné? Proč by měla být nerozlučitelnost poutem, které svazuje hrát dál „prohranou hru“?

Lze ale brát vztah jako hru a partnera jako (proti) hráče? Řekneš-li ano, znamená to, že manželské vztahy (hluboké, intimní, bytostné) je pro tebe jen součástí hry (partner se může v čase měnit). Vyslovit „miluji tě“ pak znamená: líbíš se mi, chci tě pro sebe, pro „svou“ (vítěznou) hru. Chybí-li bezpodmínečnost sebe-darování, ono „se ti zcela odevzdávám a přijímám tě takovou/vého, jakým jsi“, nemiluješ skutečně. Manželství je pak smluvně-obchodním vztahem: něco za něco, kdy si druhého vlastně kupují (na hodinu či na rok). Partner je protihráč.

Kolik bolesti taková „hra“ působí těm, kdo jsou v ní zneužití... Život není vždy lehký, ty však odpouštěj a nikdy nechtěj svým sobectvím zraňovat. A co děti? Copak jsou míčkem, který létá přes síť od hráče k protihráči, aby skončili „v autu“? Pamatuj, manželství není „hra“, natož na druhý servis!

P. S. Nezapomeň se modlit za své rodiče.

Redakce

Slunce

Někdy se stává, že na jednoduchou otázku odpovíme špatně a zároveň si myslíme, že jsme všechny převezli svými vědomostmi. Jedna z těch někdy záluďných je: Jaká je nejbližší hvězda pro nás pozemšťany? A teď v hlavě vypátráme, že je to Proxima Centauri vzdálená 4,22 světleného roku. Ale chyba lávky, vždyť nejbližší hvězdou je přece Slunce.

Když se na tuto hvězdu podíváme trochu blíže, zjistíme několik zajímavých informací. Jednak z hlediska vesmíru je to řekneme docela průměrná hvězda. Není zas tak velká oproti jiným, je relativně menší. Jsou hvězdy o velikosti v řádech milionů větších. I když pro nás pozemšťany je opravdu hodně velké, do jeho objemu by se vešlo 1 304 000 Zemí. Je také docela žhavé, opět pro nás až moc, na povrchu cca 5 500 °C, v jádře až 15 500 000 °C. Je to vlastně ohromná koule velmi žhavé hmoty – tzv. plazmatu (říká se mu čtvrté skupenství vedle ledu, kapaliny a tuhého stavu, více se budete učit ve škole). Vzdálenost mezi námi a Sluncem je pak řekneme naprosto přesná (i když se mírně mění během roční doby). Světlu trvá urazit tuto vzdálenost něco přes 8 minut (rychlost světla 300 000 km/h, tedy paprsek světla by obletěl zeměkouli skoro 7,5× za jednu vteřinu).

A proč je vzdálenost akorát? Pokud by Země byla o trochu blíže, bylo by na ní velké teplo a voda by se časem vypařila, pokud by ale byla dále, místo vody by tu byl jen led. A proč je to tak důležité? No vždyť bez tekuté vody není možný vznik našeho typu života. Dále je naše nejbližší hvězda relativně klidná, a už tu svítí přes 4,6 miliardy let a podobně dlouhou dobu ještě zářit bude. A jistě víte, jak je sluneční svit důležitý pro tzv. fotosyntézu. Další životně důležitý proces. A to jsou jen dva příklady o nezbytnosti Slunce pro pozemský život.

A pozorování Slunce? Je krásné, ale má svá velmi přísná pravidla!!! Nikdy se do Slunce nedíváme přímo, vždy přes ochranné pomůcky – speciální filtry. Nikdy se nedíváme do Slunce přímo dalekohledem. Již mnoho lidí včetně vážených astronomů osleplo nebo si vážně poškodila zrak.

A co pozorovat na Slunci? Nebojte, není to jen velká žlutá koule. Podobně jako my lidé má třeba i své skvrny. Tedy místa, která jsou chladnější než okolí a zdají se být tmavá. Tyto skvrny se různé objevují a mizí, díky nim lze pozorovat i otáčení Slunce kolem vlastní osy. Je zajímavé tyto skvrny si zakreslovat do kruhu každý den ve stejnou hodinu (třeba v 6.30 ráno) a pak po několika dnech srovnat, jak se mění jejich tvar, velikost i umístění. Ale opravdu jen z pomoci ochranných pomůcek a nepřímou. V příštím díle si o Slunci řekneme ještě několik dalších zajímavostí.